

АНТРОПОНИМИЈА ВО МАРИОВО ВО 14 И 15 ВЕК

Мориово⁴⁰ е карактеристична област во Македонија по многу нешта.

Мариово е посебен регион на Р. Македонија кој има специфични географски и етно карактеристики. Претставува највисоката висорамнина во Р. Македонија и зазема 10% од целовитоста на македонската држава. Таа е област што располага со природни богатства, со руда, со шуми и пасишта, простор на кој може слободно да се градат хидроцентрали и индустриски објекти за обработка на дрво, билки и да се одгледуваат големи стада на овци. Во Мариово живеел народ богат со фолклор, со легенди и митови, со анегдоти и сказанија за познатиот иtromанец Пејо, на тлото од овој крај се одиграле историски собитија од светски карактер (двете светски војни) оставајќи длабоки траги и во земјата, во пустошењето, во убиствата и уништувањето и во животот на овој сиромашен селанец кој живеел само за гола егзистенција и кое нешто по кажаната прилика го напушта прадедовото огниште и замина во светот за корка леб. Мариово се наоѓа помеѓу 39,40 и 40,41 степен географска ширина со површина од 1.390'км со просечна надморска височина од 1050 м. Со високите планинските венци во синџири од сите четири страни природно е изолирано од светот. Планинските венци ги сочинуваат планинските масиви: од северна страна

Најпрво е природно одделено од другите области, заградено со високи планински венци и со тоа жителите од овој крај не биле во можност да се мешаат со Македонци од другите краеве. По Првата светска војна, кога започнале патиштата да се отвораат Мориовците заминале преку вода во прекуокеанските земји или во европските држави, најмногу во Франција, и во поново време во Шведска, Германија, Данска, Швајцарија и на др. места.

Именувањето и општо детерминирањето на луѓето во Мариово е преку личното име, презимето и преку прекарите во одредени состојби (блискост, лутина, шегобијност и сл.) или само со личното име во галовна или груба форма. Во најново време се среќаваат номинации и со споменување на средното (татковото) име или со почетни букви или пак цело-

Дрен, планина која на запад прави лак со Селечка Планина, потоа Смечо на југ, Кајмакчалан со масивот Ниџе и Кожув кој води на исток и со Козјак Планина - се затвора кругот на север. Реката Црна од познатиот завој кај с. Скочивир па се до Кавадарци протекува преку средината на Мариово и го дели на два дела: Големо (старо) Мариово и Мало (ново) Мариово. Црна Река изобилува со вода. Во поголем дел се среќаваат неметалите како што се дијамантската земја, кварцот, мермерот, момилот. Шумите од племенито потекло ги има во реонот на Витолиште (Кожув и Козјак) и Старавина (Кајмакчалан) со познатиот Црн Бор. На подрачјето на Мариово, во 1996 се наоѓаа 36 селски населби, со вкупно од 13.420 жители, со 4,5 жители на м².

то име, како на пр. *Петар М. Стојановски, Милан А. Ветковски, Петко В. Илиевски*, или само личното име во комбинација со прекарот, на пр. *Милан Тутурко, Ангеле Дртот, Мирјана Тресипола, Тодора Портарката* и сл. Личното име претставува првата, а презимето втората опре-делба на човекот, додека прекарот, посебна детерминација.

Антропонимите претставуваат сопствени имиња на човек, на предмет и појави и со научно испитување, со помош на антропониимијата⁴¹ се доаѓа до коренот до создавањето на тоа име.

Антропониимијата (грч. антхрос + опос онома) е дел од историјата на јазикот и наука за човечките имиња. Истовремено и извор на етничкото потекло на народот; Антр. се јавуваат и во својство на еден од именителите на родословието на еден народ бидејќи претставуваат јазичен израз, или поконкретно: тој е прв и основен именител на народот. Личните имиња, колку и да се лични и индивидуални (бидејќи се врзуваат за определени конкретни личности), се истовремено во нивната основа и во имињата на родословието на луѓето, бидејќи тие не се случајно единки, туку припадници на една општествена заедница со исто или слично етничко потекло. Дури и тогаш кога во основата на името се присутни зборови од туѓо јазично потекло, тоа го задржува историското својство на етнички показател, од едноставна причина што не се механички збир на зборообразувачки елементи и процеси, напротив, сложени јазични, зборообразувачки структури и форми. обликувани според специфичностите (фонетски, морфолошки и акцентски) на системот на именувањето на еден народ. на пр. Ли Георгиј и Ли Петар, кое е од грчко потекло, кај сите народи добиваат различни форми: кај Французите Жорж и Пјер, кај Англичаните: Џорџ и Питер, кај Македонците Горѓи и Петар со

многу хипокористици, обликувани како автентични народни имиња. Оттука и присуството на зборови и имиња од туѓо потекло во именословот на еден народ не значи и негово преименување, односно поистоветување со именословот. а со тоа и со родословот на на оние народи што се наметнале со својот јазик, како што тоа го прикажуваат владеачките сили на тие народи. Ова го потенцираме бидејќи 'првото преименување' на завладеаните народи се одвивало преку религијата, а тоа значи дека беше само религиозно преименување, еднакво на покрстување (христијанизирање или муслиманизирање. Меѓутоа, христијанизирањето и муслиманизирањето не ги дадоа очекуваните (се разбира за владеачката држава или народ) резултати - етничките промени. Така, ниту еден од народите што ја примија христијанската или муслиманската религија, не се елинизира, латинизира или турцизира. Ниту пак, навлегувањето на *ли* од религиозните именослови на народите -носители на владејачките религии, во именословите на потчинетите, религиозно преобразени народи, го видоизменија народниот систем на именувањето. Напротив, таквите *ли* се одомаќинија и ја добија формата на народносни имиња. А во историјата и науката, таквите имиња се познати како религиозни, односно библиски, христијански, муслимански и сл. Свесни за непроценливото значење на антропонимскиот и воопшто онопнимски систем како етнички показател на потчинетите народи, владејачките држави, во наредната фаза на поробувањето ќе се потрудат да ги преобразат етнички и да ги асимилираат пристапувајќи кон целосно видо-изменување на нивниот систем, дури и ако е потребно и со административни и законски забрани. Авторите на творбите често се грижат да забележат повеќе имиња од словенски карактер како што е познато на ономастиката словенските имиња по својата структура се сложени, најчесто двочлени составени од компонентите: „слав“, „жив“ и „..мир“ *Расослав, Радомиор, Братимир, Владислав, Владимир. Властимир, Дабе - Дабижив, Трпимир, Добромир, Доброслав, Сирослав, Станимир, Станислав, Стамир, Гонимир, Предислав*, и мн. други). Тие, воедно, се сложенн јазични, зборообразувачки структури и форми, обликувани според специфичностите (фонетски. морфолошки и акцентски) на системот на именувањето на еден народ.

Личните имиња имаат две главни функции: референцијална (поврзување со лицето кое го носи името) и референцијално-

повикувачка (кога се повикува лицето за воспоставување непосреден контакт со него). Во комуникацијата личното име може да се употреби самостојно (*Јордан, Стојан, Јован*), името и презимето (*Јордан Стојаноски, Јован Ѓуровски*), или пак името и прекарот *Јордан професорот, Јован писателот, Петре Лапнијаре, Пејо Црвенко, Пејо Итромањецот*). Како составен дел на личното име е апелативот што носи информација за возраста, за општествената положба или професијата на носителот на името: *дедо Јован, Стојан војводата, доктор Илов, професор Белогаски*. Личното име може да биде употребено и вторично после општата именка со желба за поблиска детерминација на личноста, пр: *министерот Туповски, ковачот Стајко* како посебно објаснување ИГ од типот на: *'таа министерка што се вика Марија'; 'тој Илиев што е шофер'*. Интересни се антропоними што потекнуваат од апстрактни апелативи, како на пр. од поимот говор: антропоними се изведени: *Гове, од Говорко, Негован* итн.; *Говрле*, изведено од исчезнатото *Говор* < имен. говор + суф. -ко, XV век. топоним *Говрлево* (село во скопско) порано *Говорлево*. Поимите говорат за голем почит на човекот кон говорењето.

Народот верува дека во личното име е запишана иднината и судбината и затоа се грижат на својот син или ќерка да им стават што е можно поубаво име. На тој начин народот верува дека се одбрала подобра судбина. За девојчињата најпопуларни се имињата кои содржат карактерни особини на убавина, послушност и љубезност. На момчињата им се ставаат имињата кои асоцираат на сила, ум и разум. Сепак најдоминантни се имињата на своите претци (дедовци) или тие материјално што придонесле за зајакнување на семејството.

Сопствените имиња, според формата и намената, може да се изделат на: 1. примарни (лични и географски) и временски имиња и 2. секундарни (називи и наслови).

Сопствените (личните) имиња, во Мориово според составот може да бидат прости и сложени. Простите сопствени имиња се составени од еден збор (*Милан, Дибре, Стојан, Арон, Методиј, Пројко, Мелко, Богдан, Тодор, Ангелина, Билјана, Тодора, Крстана, Доста Јакина*), додека сложените од два или три збора (*Богомир, Дабижлив - многу присутно, Драгомир, Стојмир, Мирослав*). Сраснувањето на сложените имиња може да биде директно или со помош на вокалите *-о-* или *-и-* (*Бор-и-слав, Љуб-и-слав, Рад-о-слав*). Општо личните имиња во Мориово претставуваат одраз на сопствени вкусови и зависат од познаењето на имиња. Сопствените (личните) имиња претставуваат посебно лексичко богатство на еден народ и одраз на минатите цивилизации, народните сфаќања, менталитет, религијата и традицијата.

Појавата на името е дамнешна, додека презимињата се од поново време, се разбира, споредено со името. Презимињата се јавуваат на

пр. во Англија и Русија уште во 14 век, но се смета дека системот номен-цогномен (име+презиме) се употребувало на запад уште во 8 век. Презимето како правна регулатива во македонскиот јазик се добива дури при крајот на 19 и почетокот на 20 век. Презимињата во Османскиот период се името на родителот како вторична употреба: *Тодор Калојан; Мано Рале; Пејо Веце; Стајо Манко; Дујко Томко* и имаат улога на припадност, т.е. забележано заради определеност. Името и презимето се употребени и се употребуваат според следново:

(1) како припаднички однос на синот кон таткото, на брат кон постар брат, а тоа значи покажуваат степен на крвно сродство, на крвна врска: *Димитри Самуил* (Самуил е негов татко или дедо). *Цветко Настев син, Иван Емностен син* -појава од 12 век; *Кутурашин Ишко* (второто име служи за презиме); *Минчо, син Калин; Петре, син на Басовица,*

Припадност брат кон брат: *Мане брат на Стале, Радослав брат на Димитри, Стале, брат на Мелко*⁴² и др.

(2) припаднички однос на лицето кон одредена средина (географска припадност, на пр. *Стојан од Слепче, Ангеле од Старо Мориово*. Од личните имиња и прекарите во Мориово се изведуваат презимињата или како инаку се нарекуваат фамилијарни имиња. **Деминутиви:** *Ненче, Добре калуѓер, Рале, Пејо (многу фреквентни), Мано Крк, Бурџак Арбин, Рале Пројко*. Деминутивната форма на личните имиња кај Мориовците е многу развиена, дури и од деминутив создаваат друг, уште помал и помилен карактер.

Интересни имиња: *Никола Кенгур, Пејо Кенгур* (*Кенгур се повторува двапати или трипати во одредени села. Тоа значи дека врши функција на презиме*), *В'лкасн, Никифор, Јавор, Стамат, Мануил, Богослав, Драгослав, Светислав,*

Најчеста детерминација. Од многу бројните видови на мориовски имиња, забележани во Пописните дефтери, најчести се следниве: (1) **име + дедово/прадедово име** како презиме без филијација (*Стојо Хранко, Ѓорго Мане, Никола*

⁴² Примерите се земани од Пописните турски дефтери. (Методија Соколовски (1996)

Личните имиња и називите на населените места во Костурска и Мориовска нахија во втората половина на XVI век, сп. Македонски јазик, год. XVII, 1966, стр. 196-201 и од Пописните дефтери.

Мино, Никола Бојо, Живадин Драгомир, Своне Пребонд, Предислав Преметко, Апостол Митрофан, Сако Дракул, Петре Караѓале,

Сане Прегон, Предан Јаков, Јане Јасен);- (2) **име+презиме со филијација** - дедово или прадедово име со суфиксите -ов/-ев (*Митре Перев, Сале Налев, Белоглав Желимиров, Димитар Димитров, Андон Грданов, Стојан Гуровски, Ристо Николовски, Петко Митрески, Јонче Мојанчески, Стојанка Гуцевска, Димитрија Соколов, Софија Стојанова, а може и: Стојанов*), а може да биде во употреба и името на таткото заради давање чест, на пр. *Георги Сталев, Милан Димов* и (3) **име+презиме - родовско** - за одбележување родовската припадност добиено со додавање суфиксот -ски/ска или со **в: вски/вска** (*Дабижвив Колчакоски, Дојрана Ангелевска, Румена Галоска, Роза Орлоска-Чавкоска, Мирјана Тутуркоска-Бавтироска Лилјана Бајовска-Грујоска, Лукијана Самоилова-Радомирова*); (4) **име+прекар** со или **без фелиција** (*Соколе Татар, Диме Платнар, Јастреб Вампир, Живко Шавкулов, Јасмин Личниот*); (5) **име+професија или занает, со или без фелиција** (*Илија Ковач, Аритон Пушкар, Кирил Владика, Свонимир Попоски, Аргир Писменоски*); (6) **име+топоним** со или **без фелиција** (*Свездан Велешки, Јанинко Преспански, Дражил Кратовски или Кумановчанец, Дракул Бугарски, Александар Македонски*). Постојат и други форми на определба, искажани во форма на презиме или прекар било во нормална, скратена или продолжна форма на зборот⁴³.

Личните имиња кај мориовците според потеклото.

Разгледувањето на имињата треба да се прави од два аспекта: 1) од аспект на потеклото и 2. од гледна точка на познавањето причините за ставање на името.

Според потеклото, како што е спомнато погоре, има, главно, три основни фондови на личните имиња: словенски, христијански и интернационални имиња. Но, има имиња од христијанскиот свет, од еврејскиот свет и др. потекло, со некои разлики во православните и католичките средини и муслимански (начелно арапско потекло и општо во светот на исламската култура).

⁴³ Презимињата кај Македонците од Вардарскиот дел на Македонија по 1920 година, до 1941 год. беа преправани од српски писари со додавката (фелицијата) -иќ (Стојановски - иќ, Петров (иќ), Илиќ, Стојковиќ и др.). Тоа е направено на сите книги на родени, на венчани и умрени. Оригиналните црковни книги се уништени и тешко може да се следат оригиналните заверки на имиња и презимиња. (Авторот имаше прилика да ги разгледа преписите на Главните црковни книги од битолскиот храм св вмч Димитриј, што биле водени од 1840 год. На големо изненадување преписите се направени со фелицијата -иќ и во националност наместо Македонец е запишано Србин. Власите се пишани со „Влах“ или „Цинцар“, Ромите со „Циганин“. Турците со „Турчин“ итн. Од сето тоа произлегува дека во Македонија имало од сите

народи народности, само не Македонци. Таквите преписи говорат за грдата слика на српските националисти и шовинисти).

Според потеклото личните имиња се: 1. од општословенски карактер, (2) со позајмување и (3) од религиски карактер.

1. Општословенските (прасловенските) имиња. Овие имиња уште се нарекуваат во Хрватска - хрватски, во Србија - српски, во Бугарија - бугарски, па: белоруски, македонски, кашупски, чешки, словачки, словенски, украински и др. Тоа се имиња кои се наследени од општословенската заедница. Во текот на времето тие имиња се видоизменувале и модифицирале под непосредно влијание на сожителството со другите народи. Но поголем број од нив се задржале и служат како основа за добивање на нови имиња од деминутивен и хипокористичен карактер.

Најстарите македонски лични имиња имаат старо-словенско потекло. Тие се антропонимните апелативи, имиња со потекло од општи именки и придавки кои со ставањето на личности станале лични имиња, како на пр. Дабижив (многу фреквентно име), Стојо, Стојко, Братослав, *Ветер, Волк, Глава, Гулаб, Зуб, Горазд, Грд, Грозен, Железо, Јавор, Камен, Козел, Орел, Хлаб, Купен, Орел, Груба, Доброслав, Калојан, Храно Богдан Мурго (син на мургав - цркаст), Грубан сиромаш (некаде: сиромаш), Радослав, Стојко (Стојо), Стајко* и др. Меѓу најфреквентни се имињата: Пејо, Стајо, Рајо, Мано, Тодор, Грубан.

Во антропонимни апелативи спаѓаат и сложенките: *Белимир, Братољуб, Богомир, Богослав, Бранимир, Братислав, Гостољуб, Десимир, Делислав, Желимир, Злобуд, Љубосав, Немил, Милбора, Радослава*; од придавките: *грд, грда, груди, купен, најден Грдан, Најдо, Најден* и сл. кои потоа прераснале во лични имиња).

Карактеристични биле старословенските сложени двочлени и трочлени имиња како и сложените скратени и изведени од нив имиња: *Бато, Брато, Видо, Гостил, Дабој, Добри, Добро, Доброл, Добрунко, Драгашин, Житош, Љуботен, Радуш, Раденко, Видена, Милуна, Марунка, Марушка женски: Марија, Калина, Стана, Тодора, Зуја, Добринка, Менка* и др.

2. Имиња добиени со позајмување.

Непосредната врска и сожителството со Грците, Латините (Римјаните) и Византиците овозможило мешање и позајмување и на лични имиња. Така дошле кај нас имињата на познатите грчки херои, војсководители, филозофи, оратори и сл.: *Арис, Василије, Елисије, Ефстахиј, Перикле, Сократ, Платон, Аристотел, Цезар, Теофил, Олимпија (Омби)* и сл.), женски имиња: *Афродита, Доротеја, Евдокија, Еуфемиија, Евросина, Кирјакија, Антигона, Султана, Пандора*.

3. Имиња од религиски карактер. Средбата на Словените со христијанската религија донесла нови имиња, кои биле преземени особено за време на византиското владеење. Со ширењето на христијанството дошле во маке-донскиот антропонимски систем имиња, непосредно поврзани со христијанските светци и ширители на христијанството, како на пр.: *Богослав, Божин, Василиј, Венимијан, Гаврил, Георгиј, Давид, Евтимиј, Илија, Јанакиј, Кипријан, Климент, Константин, Кирил* (кои и порано се употребувани, но сега почесто), *Лав, Макавеј, Матеј, Методиј, Онисим, Онуфрија (Нуфрија, Нуфретија, Нуфре), Ристо, Софронија, Христос (Христо, Ристо)*.

Многу старословенските имиња се јавиле на новото место, т.е. ' по доселувањето во новите територии. Словените, во столетијата што доаѓале, во заедничкото сожителство со староседелците си вршеле 'позајмување', покрај другото, и на имињата. Личните имиња се создаваат и во сегашно време и тоа многу повеќе отколку порано што било. Македонските имиња, како и кај другите народи, имаат голема способност за изведување и скратување. Така на пр. од името Богдан [*Боге, Богуш, Богомир, Богич* итн.) се изведени повеќе од 100 имиња, од Петар се изведени над 150 (*Петар, Перо, Перица, Перичко, Пецо, Пеие, Пецко, Петраќи, Петрушка* итн.), додека од Радомир (*Раде, Ратко, Мирко, Мире, Рацо, Рале, Рајко, Рајче* и сл.) се забележани изведенки и над 200 имиња.

Илјади, илјади имиња се ставени како заштитници од разни невидливи напаѓачи, духови и смртоносни болести (празноверие) како: *Волк, Грубен, Грозен* и др, Личните имиња претставуваат одраз на општествено-политичките сосотојби и промени, на културниот образовниот развој, на непосредното поврзување на народот со другите народи. Многу е големо влијанието на религијата, обичаите, народната психологија, сфаќањата за животот и др., а тоа значи - личните имиња се подложни на осовременување.

6. Хибридни форми на личните имиња кај нас се многу карактеристични. Тие настанале по пат на вкрстување на даден несловенски основен елемент со словенски суфикси (*Алтанко, Ангелуш, Викторчо, Петруш, Димишко, Емилчо, Роберчо* или: *Робирчо, Иљуш, Жаклинка, Емилчо, Гоче, Жан, Грегоријанчо, Ицко, Исоја, Мичале, Брижитка, Евица*,

Хибридни имиња од хипокористички (од милост) карактер имало уште во XVI век: Пејо од *Петар, Којо од Кољо, Жан* (не е познато од што дошло ова име), а тој од Никола, Василко, Васо, Стале, Тоде, Драјо, Рале Пејо (многу фреквентно), Мане (брат на Стале), и грубост...

Потребно е да се знае и тоа дека личното име од секогаш било и останало непосредно поврзано со човекот, Човекот е препознатлив со своето лично име и тоа е непреведливо, неповторливо. Иако голем број на наши иселеници кога заминуваат во туѓина го

преименуваат своето име, првобитното крстено име, забележано од попот или матичарот му останува. Тој кажува дека се викал *Тодор* и дека таму, во Австралија, некои го викале *Тед*, *Бисера* се прекрстила во *Бизи*, *Ангеле* во *Ален* и сл. ама тоа било мал број на луѓе. Има појава кај некои да имаат две имиња. Второто име е вистинско име или прекар. Вистинско име *му* се дава (се вели дека се прекрстил), а треба да го остави првото име. ***Личното име е со етимолошко значење, а без лексичко.***

Создавањето на женски имиња од машки имиња е почеста појава отколку создавањето машки имиња од женски основни имиња. Во создавањето на женските имиња најмногу учествуваат суфиксните морфемии ***-а*** и ***-ка***, на пр. *Јованка*, *Душанка*, *Марина*, *Иванка*, *Маринка*, *Томка*, *Дака*, *Дуца*, *Дуна*, *Дуња*, *Душа*, *Шана*. Секако дека овде многу се важни хипокиристичните имиња. Следењето на женските имиња е отежнато бидејќи во пописните дефтери се набележувани само имињата на вдовиците, додека за другите се дознава преку нив и преку машките имиња.

Мотиви за давање на името (крштевање на личноста.)

Именувањето на децата претставувало многу важна, верска и свечена работа. Не сакале некрстено дете. Во именувањето, крштевањето кај македонците се преплетувале низ историјата традицијата, обичаите, пожелувањата, желбите да се заштити детето од лошите сили или порака за убав живот и среќа. Кон крштевањето се приогало со посебна сериозност.

Се сметало дека името претставува еден вид заменик на човекот, па се правело обид преку него да се влијае на лошите сили, животот на крстениот да биде подобар, полесен, посрекен, поотпорен кон злото. Според Платон „секое нешто има име кое му е својствено и кое му припаѓа на природата, т.е. дека името не е нешто што е прашање на договор. Со други зборови во имињата има некаква природна особеност која е иста и кај Грците и кај варварите" (тие што не се Грци, б.н.). Посебно интересни за ставање на имињата се следниве мотиви:

заради плодност и продолженост на родот: *Родна*, *Роденка*;
изразување на порака да биде брз: *Брз*, *Брзотик*, да владее: *Влад*,
Владимир, *Владислав*, *Влатко*; да биде славен: *Славе*, *Славомир*; да биде храбар, борбен: *Воин*, *Воисил*, *Воислав*, *Воихна*, *Храбро* и др;

раѓање по некој редослед: *Првенко* (прв), *Петко* (петти), *Илјаде* (да биде илјадити, т.е. да ги има многу во семејството);

да биде добар: *Добре*, *Добрел*, *Добрен*, *Добретик*, *Добромир*, *Добросав*, *Добрчин* и др.

да биде драг, мил во околината: *Драган*, *Драгија*, *Драгомир*, *Драгослав*, *Драгота*, *Миливој*, *Милица*, *Милош*, и др.

да биде сакан и љубен: *Љубисав*, *Љубомир*, *Љубинко*, *Љубослав*, *Прељуб*, *Премил*;

да биде жив и здрав: *Дабижив, Дабиша, Здравко, Дабе* и др.
сите сакани имиња имаат своја хипокористична варијанта, на пр.:
Бисера, Бистрица, Благица, Веселка, Веселинка, Дарам Дара,
Даринка, Јасна, Светла, Светлана;
именување според позната личност од историјата: *Александар,*
Филип, Волкашин, Углеша, Оливер;
именување според високи титули (општествена положба и
господство): *Цар, Царица, Султана, Кнез; Велможа, Деспот,*
Жупан, Крал, Кнез, Царе, Царевка, Кралев, Кнежевски;
заштитна функција: заради заштита од зли духови на детето му се
давало етничко или во Османлискиот период, муслиманско име.
Така што во средновековните документи се среќаваат антропоними:
Арбанас, Бл 'гарин, Грк, Влах, Коуманиц, Рус, Татарин, Турчин.
На слабо, болничаво дете, од страв за да не умре, веднаш по
раѓањето го крштавале со името: *Живко, Живота, Живадин, Живка,*
Живадинка, па: Здравко, Здравка, некаде дури и *Аксидин* (посебно
заштитно име што се давало во градовите);
давање името на дедото или на бабата со желба да се задржи
традицијата на одредени имиња кои доминирале во фамилијата
(*Грујо, Стојко, Цветко, Владимир, Кирил* и др.);
доколку децата мали умираат обичај било да се даде името на
таткото или ако е женско името на мајката. На тој начин се пркосело
на лошите сили и духови;
се давале имиња да траат и стојат: *Стојко, Трајко, Русо, Расо,*
Добре, Дабре, Дабижив;
заштитни имиња биле имињата со погрдноост и грубост: *Грдло,*
Грозо, Грубо, Слечо, Скубе, Плаше, Плачко; Лош, Лошан,
Вештерица, Врагар, Злоре, Дракул, Гробарин, Гнуса, Грдло,
Грозато, Грози, Грд, Грубиша, Грдовник, Грдус, Завист, Комутил,
Недраг, Нељуб, Хохол, Худо, Худослав и др.
заштитно име - најдено дете: *Наход, Најден, Најденко, Продан* и др.
други видови на имиња за заштита од зли духови, почудувања и
тешки и смртоносни болести. Ставани се апелативи од јаки, силни и
лути животни: *Лав, Волк, Влкан* (да биде брз и храбар како волк),
Сокол, Орел, Орло, Паун, Сокол - порано: *Свер.* Се сметало дека
имаат моќ и опстанок имињата: *Грдан, Груба, Грбле, Мушле* и сл
имиња од растителен свет: на растенија ставени заради здравје: *Бор,*
Брестан, Врбар, Дрен, Дренко, Дубравка, Дубравко, Јавор, Јасен,
Кленчо, Крушо, Костенар, Трнчо, Смилко и сл., а во поново време:
Билјана, Босилка, Дуња, Цветанка, Вишина, Темјанушка Јагоида,
Дуња;

- имиња на цвеќиња: *Виолета, Лилјана, Маргарита, Роза, Цвета, Трендафилка, со варијанта од м. род: Цветко, Трендо* и др.
- имиња според метали и минерали: *Алтана, Гвоздан, Дијамант, Златан, Злата, Каменко, Сребра, Сребре, Каменко, Каменка, Бисерко, Бисера, Сребре*;
имиња од суеверија: невестата по мажењето го изостава личното име и се нарекува по името на мажот: *Борисица, Иваница, Марјаница, Нанејца, Петрејца, Стојкојца, Цветкојца* и др. Многу карактеристична македонска определба е името според мажот. Со заштитата на крстеното име се верувало дека се заштитува и носителот -личноста;
да стои и да трае детето ако умираше неговите браќа: *Стојан, Стојмир, Стојко, Трајан*,
да се запре раѓањето поради премногу деца: *Запро, Запрана, Доста*,
да се промени: дотогаш биле само машки, а се бара женско: *Менка, Менко*;
тешкотии што се претрпеле поради бременоста: *Горки, Киселка*;
давање важност на детето во семејството: *Миле (мил), Драган (драг), Нада (надеж), Чедо (чедност), Братко (брат)*;
украсни (убави) особини: *Краса, Убавка, Лепа, Лепосава, Дивна*;

добри карактеристични особини: *Блага, Добра, Мила, Милан, Миле, Мирослав, Мирко*;
умни способности: *Бистра, Јасна*;
храброст и пркост: *Борко, Слободан, Славољуб*;
младост: *Младен, Дева, Невена*;
многу интересни се имињата од типот на модернизација во работата, особено после Втората светска војна: *Трактор, Болдожерка, Механизација, безистен, Митролеска* (кое се појавило по Првата светска војна). Овие имиња се однесуваат и за лица од други краеве на Р. македонија;
надворешен изглед на телото: *Мали, Танка, Нежна*;
боја: *Руса, Румена, Светлана*;
мисловни поими: *Мисла, Тајна, Правда*;
за да зборува убаво: *Говорко, Думко, Дума*
митолошки карактер: *Титан, Русалија, Нимфа* и
др.;
богоносни и верски имиња: *Бозица, Божидар, Божо, Душа, Крст, Крстанка*;
позајмени имиња од грчката антропонимија: *Евдокија, Ефимија, Евросима, Зхарија, Кумрија, Мерџана, Морфа, Персида, Поликсена* и др.
топонимски поими: *Македон, Македонка, Дунавка, Олимпија, Верона, Србин, Србинка, Валандовка, Вардарка*;

небесни тела и појави: *Зора, Месечина, Ден, Деница, Сончица, Свездана;*

ветрови: *Виорка, Развигорка;*

денови и годишни времиња: *Недела, Весна*, (некогаш имало: *Пролетка, Зимка, Есенка* -зависно кога се родила);

празници: *Илинденка* (Илинден), *Водичка* (Водици), *Велика* (Велигден);

оган и вода: *Искра, Изворинка, Пламенка, Огнен, Огненка, Жарко;*

нации и народности: *Македон, Македонка, Србинка, Црногорка;*

имиња од помодерство со помош на скратување на другите именски форми или додавање нови: *Аци > Александар; Алек > Александар;*

Ади > Аделаида; Ани > Ана; Биси > Бисера; Барби > Барбара; Боги > Богдан; Боки > Божидар; Дени > Деница; Дуки > Душан; Нина >

Костандина **Личните имиња** служат: (1) за поврзување со конкретното лице - сопственик на името (референцијална функција), на пр. *Стојан, Бојана, Кирил* и (2) воспоставување непосреден контакт со носителот на името (референцијално-повикувачка функција), на пр. *Стојане!, Бојано!, Кириле!* и сл.

Личното име во комуникацијата се употребува примарно (самостојно) - именување на конкретното лице (неговиот носител) т.е. да се употреби само името ако со него е можна целосна определеност (*Велјан, Билјана, Александар, Ордан*) или пак доколку е недоволно да биде заедно: името и презимето (*Велјан*

Кубикокошкоски, Билјана Китановска, Александар Цветковски, Ордан Велев); името, татковото име (цело или само првата буква) и презимето (*Велјан Димитров Кубикокошкоски, Билјана Т.*

Китановска, Александар Ив. Цветковски); името, презимето и прекарот (*Велјан-Задрозазот, Билјана-професорката, Александар-Личниот, Ордан Пиперката*). Покрај името, во комуникацијата

често се служиме со општа именка (апелатив) што носи информација за: општествената положба, професијата или занаетот, за роднинската врска и др. определби што овозможуваат конкретизирање на личноста, на пр.: *Дедо Петре, Чичко Кирил, министер Ангел Далаверски, адвокат Јаглика Белогаска, Румена војвода, професор Златко, колар Максим Груевски, сестра Виолета*, и сл.

Презимињата претставуваат втората препознатливост на човекот. Презимињата кај Мориовците, како и кај другите Македонци, главно, се образуваат:

- Име+ име: *Кало Папаз, Стано Иванко, Стојо Црвенко, Тодор Томо, Петко Костадин, Дино Манко, Богој Мануил, Веце Мануил, Петко, син на Мануил⁴⁴, Луман (име) Никифор⁴⁵* ;

⁴⁴ Кога едно име ќе се повтори повеќепати тоа значи дека е име на фамилија или семејство и има улога на презиме.

⁴⁵ Личните имиња ги запишувале Турци со цел да имаат евиденција за собирање на порезот. Кај Турците нема посебна форма на презимиња поради што и не ги запишувале. Меѓутоа, презимето е понова форма на бележење кај Балканските народи.

со помош на наставки **-ов/ -о(в)ски** (*Стојанов, Димитровски*), **-ев / -е(в)ски**: (*Маткалиев, Велевски* или: *Велески, Ристески* - прилепско, струшко, кичевско и на др. места);

презимиња се изведени и од прекари: *Бутракоски, Мачковски, Бучковски, Дрцковски, Сукаловски, Чачевски, Тупанцевски, Кикерковски, Кокошкарровски, Лапнијаревски* и сл.

презимето може да биде и без наставки, на пр. *А. Диман, Н. Бошале, и Манул Петро*, Вакви презимиња се среќаваат до Втората половина на 18 век.

презиме може да се изведе и од топоним: *Македонски* (Македонија), *Чагорски* (од Чагор), *Лопатички* (с. Лопатица), *Г. Пирински* (од Пирин), *Стојан Мавровски, Јано Преспанец*, Науме Мориовски и др. Презимето, како и името, има субјективен карактер, т.е. може да се определи од страна на лицето кое го носи тоа презиме или да му се даде по службен пат.

Во македонскиот јазик **патронимот** се образува со суфиксот **-ов/-ев** *Петров, Велев, Милев* како и определби со имињата на родовите (со суф. **-евци/-овци** (*Петровци, Иванови, Милевци*). Така настанала номинацијата име+татковото име: *Миле син Велев*, а потоа: *Миле Велев* и име+родовско име *Миле на Велевци, Јордан на Митревци* кои потоа добиле конечна форма: *Миле Велевски* или *Велески, Јордан Митревски, Ивановски*. Презиме се добивало, како што спомнавме и од топонимијата, на пр. *Венко од Прилеп > Венко Прилепчански, Апостол од село Макеларе > Апостол Макеларски, Јордан од село Смилево > Јордан Смилевски; Гоце од с. Гари > Гоце Гарски*.

Презименска определба - припадност кон занаетот (*Иван ковач, Петре колар, Гон Качар, поп Данаил, поп Јане, поп Цветко, поп Никола, поп Никола, поп Стале, поп Дабижив, Јандре Кешиш (свештеник), Радослав поп; даскал Димитрија, Мано Куклар, Стајо калуѓер; Пејо Орлак, Јован Бард, поп Димитри, поп Крагуј, Никола Кенгур⁴⁶*), на неговите психички и физички способности *Дамјан граматик, Черноризец Цветан, Насух - бег, Тодор преселица, Бранислав, целех* - од с. Мелница, Мориово (зборот целех е стсл. и означува име на занает кој врши целатска функција. Целех е занает што го имал некој си Бранислав од с. Мелница - Мориово). Меѓу мориовци постои сказание дека Турците вршеле смртна и друг вид на ригорозна казна меѓу неколку села на определено место. За таа

цел биле ангажирани лица кои умееле да ракуваат со оружје; *Тодор Железар; Јано говедар Дино овчар*. Доколку второто име или прекар е пишан со главна буква означува лично име, на пр. Калуѓер е лично

⁴⁶Во *Речникот на личните имиња кај Македонците* од Љ. Станковска не постои лично име Кенгур. Според тоа Кенгур е по секоја веројатност прекар. (Авторот)

име, и калуѓер е апелатив - име на занает, Тодор Стар и Тодор стар (во првиот пример Стар е лично име хипокористик од Стародед, Старош, а во второто придавка стар - означува остарен човек); Презимињата се јавуваат во форми на: (1) лично име+лично име - татковото име без филијација некаде во 14 век *Иован Оливер*, а се забележува и во 18 и 19 век: *Митре Стамен, Петар Никола* итн. (2) име+патронимска или семејна дескрипција изразена со најмалку три члена: *Никола Пиров син, Иван Емностин зет* (од 12 век), *Мирослав Илин син и Марко зет на жупана Гропе* - натпис од 14 век. во Охрид. (3) лично име+патроним (синтетички претставен т.е. со морфолошки признак) *Тодор Иванов* (12 век), *Кузман Стрезов* (14 век), *Стојан Иванов* (17 век). Припадносата од социјален карактер е присутна особено кај попските семејства *Аритон Поповски*, кај занаетите: *Ковачовци* и сл. Лично име+придавка изведена со морфолошки средства од името на местото: *Прохор Пчински* (15 век), *Герасим Осоговски* (1683), *Никодим Скопски* (натпис од 1776), *Злата Мегленска*. Презимиња изведени од месноста има и во современото живеење: *Скопски, Црногорски, Македонски* и сл., а тоа значи дека тие презимиња добиени од имињата на местата (кметите) се изведуваат со суфиксот -ски/-ска {*Лактински, Прилепчански, Битолски, Мегленска* и др.}. (4) Презимињата од прекари и занаети се многу честа појава. на пр. *Илија Коштрески* (слаб и коштрав човек), *Алвациски, Јадилебовски, Тепајмајковци, Ковачески* (поопширно види во трудот на: Коробар-Белчева Марија: *Развојот на македонските презимиња*, во зборник: Предавања на XXXII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 9-26 август 1999, Скопје, 53-68 од каде се преземени и некои примери).

Детерминирање на човекот во Мариово според име, презиме и прекар во пописните дефтери

1. Најголемата детерминација е според името. Во првите векови под отоманста Империја се вршела детерминација, славно, име + име: *Томо Мрсе, Мелко Станиша; Томо Никле, Драле Никле; Дујко Трајче, Ѓорго Јанаки; Дујко Ковач (име);*

Прекари според социјалната припадност: *Роман сиромав, Новак сиромав, Којо Сиромах*,⁴⁷

Според роднинска припадност. Определба со најголема фреквенција - *Мане негов син, Томо Мрсе, Пејо брат на на Дујко, Гон (многу фреквентно име), Манул, зет на Стајко, Трипун син на Ковач (име), Раде, син на говедарот, Петре син на Васовица; Дедие, Гудем Петко стар.*

Според брачна состојба: 1. неженет: *Ѓурко Стале (неженет, Иван Стамат (неженет),*

⁴⁷M. Sokolovski Ličnite iminija i nazivite na naselenite mesta vo Kosturska i Moriovska nahija цит. дело

Вдовица: *На пример: вдовица Арменка; Вдовица Бона; вдовица Богдана, Вдовица Боја; вдовица Доброслава, вдовица Дуја, Вдовица Дума; вдовица Ивана, вдовица Канандрија, вдовица Менче, вдовица Тода, вдовица Лепа, вдовица Кала, вдовица Зуја(многу фреквентно), вдовица Зекира, вдовица Стана, вдовица Фота, Крана вдовица; Вдовица Мила; Вдовица Круна; Вдовица Калина; Вдовица (жена на) Станимир.*

4. **По старост:** *Василко млад, Јанко стар, Ѓорго белобрад.*

Определба по мажење. *Вдовица Иваница -карактеристична определба кај Македонците; Рале неженет, Мангул неженет.*

Определба по припадност. Со наставката -ин се образувале определби на личности според името на неговата мајка: *Јован Марин (син на вдовица Мара), Пејо Калин (син на вдовица Кала), Бојо Менкин, Илко Радин, Градул Мирин (на вдовицата Мира), Дамче Јанчин (син на вдовицата Јана), Бојо Николин, Пејо Зујин, Ѓорго Зуин, брат Николин, Мелко Добрин, Ѓорго Калин; Рајко Станин. Храно Лепин (син на вдовица Лепа). Женското име Лепа се среќава и во најстарите пописни дефтери.*

Определба по членување: *Дим'то, Јов'то -членувана форма на лично име карактеристично кај Македонците.*

7. **Многу е битен податокот за именување на сопругата.** На пр. Иваница - сопруга на Иван. Треба да се знае дека ваква определба има само во Македонија од словенските држави. Губењето на

идентитетот на жената по мажењето е карактеристично само во Македонија.

8. Определба според национална припадност:

Јован Србин (ако е пишано со главна буква означува лично име: Србин етн. Србин од 15 век и србин -определба на националност), Мано Грк, Рале Грк, Бојо Армен (Ерменеџ) (XV век), Петко Арбен (Арбин, Арбанас од харбин - хипокористик од Арапин, или арапски збор> харба - кратко копје) Леко Арнаут, Бард Арнаут, Новак Србин.

9. Определба по местото на раѓање и живеење:

Милче Охридџанецот; Ангел Битолчанецот; Доброслав од градот; Бојчин Лалче и др.

10. Хипокотистиците и перојативите се

присутни и во 15 век: *Стале, Тода, Пејо (многу присутно), Мано, Драгне, Дабе, Владе, Далче, Димуш, Дурло, Стојо, Михо, Којо, Стајо.*

Антропонимики забележани за одделни жители на мориовски села од Битолскиот крај во пописните турски дефтери од 1468 г.

Кон темава прилагаме забележани имиња од одделни села во пописните турски дефтери, сметајќи ги како драгоцен прилог на македонската антропонија. Многу од нив веќе се архаични и заборавени.

Брник. Според пописот се споменуваат првите жители: кои требало да платат данок: Јано Богдан, Димитри Јано, Димко Богдан, Стале Ѓурко,(неженет), Димитри Велко, Пејо Думко, Петко Поп (неженет), Данко Петко (неженет) и Ѓурко Стале (неженет).

Будимирци (1471/2) е мориовска населба, сместена на десната страна на Црна Река, со голем атар кој се протега дури до сртот на планината Ниџе, во подножјето на Кајмакчалан, каде со тесен дел се граничи и со Р. Грција. Во Пописниот турски дефтер за Мориовската нахија (фот 645) се набележани и следниве антропоними: поп Кирјак, Илко негов брат, Димо Којо, Димитри Којо, Раде Калојан, Михо син на Калојан, Стане К-р-к-и, Станиша Владо, вдовица Тодора, Петко карбе, Стојко син на Петко, Тодор Томо, Петко Тодор, Добре Стане, Мане брат на Добре, Дино брат на Мане, Којчо Стајко, Андре Стајко, Пејо Стајко, Томо Црвенко, Стојо Црвенко, Пејо Црвенко, Томко Стајко, Којко Томо, Степан Томо, Михо Кондо, Димитри Михо, вдовица мара. Во поранешните векови селото се делело на: Будмирци Горно и Будмирци Долно.

с. Лешче. Во Пописниот дефтер бр. 4 на стр. 121 од 1467/8 се споменува и селото Лешница, сместено покрај истоименат-а река,

притока на Бела Река, семејства: *Младен Димитри; Димитри Јован; Богдан Марко; Петко Богдан; Јован Богдан; Стојко Преслица; Пејо Стојко - како глави на домашинствата. Неженети: Тоде Стојко; Јован Гончар, Петко Димка.* Се претпоставува дека Лешница е исчезнато во Првата светска војна.

Веле село За првпат се споменува во турскиот пописен дефтер од 1468 под ојконимот Вељо Село. со 16 семејства и 1 неженет, додека во 1568 г. со 24 семејства и 15 неженети. Во Османското ропство најпрво било тимар на бег кој не се задржал долго, зашто селаните си го откупиле имотот. Сееле пченица, јачмен, одгледувале лозја, овошја, пчели, лен. Плаќале данок за свињи. Карактеристични лични имиња: Бојко, Кален, Спасе, Станиша, Радослав, Трајче, Влатко и др. Секогаш претставувало населба од неразвиен тип...

Градешница. Во пописниот од 1468 год. има голем број на имиња кои претставуваат богатство за македонската антропонимија. Тие, глави на семејства се (Лист 14) Кирко Самуил; Димитри Самуил, Манко Мирко; Гин кожувар, Ѓорѓи Бојко; Гин Петро; Гин Пејо; Гон Мирко; Тодор Пеше (или Неше); Јандре Кешиш (свештеник), Никола Гин; Лазор Бојко; Павле Томче; Пејо Тодор; Спасе Гин; Петре Герги; Рајан Минкул; Никола Павле; Гон Лазар; Дедие Калко; Дедие Арнаут; Раде Првое (Берое); Јанко Велјан; Јанко Костадин; Којо Стане; Богдан Крајо; Мано Станиша, Драго Дуко; Димитри Доброслав; Јанчин Дамче; Драшко; Димитри Доброслав; Пејо Богој; Манко Стојко; Димитри Богој; Никола Томко; Туркас Бојо; Јаков Радослав; Рајко Перко; Пејо Рајко; Јано Димитри; Димитри Горги; Никола, стар; Кирче Стале; Стојко Стале; Гуде (или Гире) место Нико; Мартин Костин; Петко Рајче; Гин- Петрос (или Петруш); Калојан Николин; Пејо Бојкоп; Манше Драгослав; Михо Данчо; Димитри Ненче; Храно Ненче; Димо ...(?). Лист: 15: Ѓуро Николин; Стамат Деимо; Пејо Диумо; Петре Димитар; Тодор Димо; Самко Стајко; Димитри Михо; Михајло Тодор; Дојчин Николин; Тодор Дојчин; Драгослав, син на Никола; Димитри Бојчин; Бојчин Петко; Ненчже (или Нетче), Борас (?); Стајко Димитри; Нено Кољо; Нано Стајко; Цветко место Гон; Ѓурко Масин, Петко Добрин; Димитри Михо, Димитри Владе; Којо Димитри; Бојо Јандро; Јандро Стајо; Јано Стајо; Бранко Стајо; Михаил ковач; Трајко Михо; Никола Ерменче; Нено Манко; Стајко Ненче; Стајко Саракин; Пејо Саракин; Богдан Србин; Рајан Радослав; Димитри Радослав; Васил Стојко; Стојко Васил; Ѓорго Леко; Михо Сано; Добри Санин; Петко Драгослав; Пејо Никифор; Дуде Брајко; Стајко Рајко; Тодор Николин; Јандро Данчо; Михо Вранче; Никола Дујко; Михаил Богдан, Ѓорко Брајко; Гон Дедие; Стале Гон, Стојан ковач; Стајко Калин; Петко Стефо; Димитри Димо; Леко Михо; Станиша Рако;

Минкул Томче; Милош Богдан; Богослав рајас; Киркул Митоко (или Метко); Димитри Пенчо; поп Колкан; Раде син на Нено. Неженети: Новак сиромав, Томче; Дуко (или Доко) сиромав, Михо, сиромав; Рајко, Јанко сиромав, Димитри; Вдовици: Ивана; Канандрија (?); Тода, Кала,.

Во 1527 г, се забележани имињата на жителите од Градешница, во кои покрај другите се споменува и Тодор сиромав, Димитри Храбро (смел, силен), вдовицата Мила, Томо Никле, Стојо син на Димитри, Мате брат на Дујко, Димитри негов брат, вдовица Добра, вдовица Фота, вдовица Мила, вдовица Нона (може: Бона, или Тана), вдовица Стана, вдовица Доброслава, Стојко Махтар Донче Мирин (на Мира), поп Тодосие, Стајо калуѓер, Јофко Дабижив, Тодор Сиромав, Димитри Богдан, Пејчин, Ѓорго Ѓуро, Нико, Трајко, Михо Бојо, Радослав и др.

Лешница. семејства: Младен Димитри; Димитри Јован; Богдан Марко; Петко Богдан; Јован Богдан; Стојко Преслица; Пејо Стојко - како глави на домашинствата. Неженети: Тоде Стојко; Јован Грнчар, Петко Димка. Вкупно плаќало данок 577 акчиња (сребрени пари). Се претпоставува дека Лешница е исчезнато во Првата светска војна.

Грумази (1468) мала рурална мориовска населба, сместена на јужната падина на Селечка Планина на 1.090 м. надморска височина; планински тип на село. Ојконимот Грумази се споменува во 1468 г. во турските пописни дефтери со 18 христијански семејства и 1 неженет (жители: 73) и во 1568 г. со намален број на 7 христијански семејства и 6 неженети (36 жители). Основано е од некој си Груман (хипокористик од Грубан, Груд, XV век), село каде живеат Грумази - членови на семејството од Груман. Грумази со 8 куќи е забележано и во Турскиот сицил бр. 12. По секоја веројатност во секоја куќа живеело по едно семејство.

Зовиќ 1 (Бзовик, Бозвик, Б'зол 1348) е стара рурална населба во битолскиот дел на Мориово, а според просторот на атарот е разделено на два дела (Зовиќ 1 - стара населба и Зовиќ 2 - поновата населба. На историјата не и е познато зошто населбата се поделила на две и како егзистирале низ минатото). Во Дефтерот се набележани и првите жители на селото кои ги бележиме заради интересните антропоними: *Тодор Калојан, Пејо Колар, Дујко Колар, Мане Рале, вдовица Менча, вдовица Рада, Дојчин, Стале Групче, Пејо Веце, поп Дабижив, Станчо Бојчин Лалче, Ѓорго Димко, Дујко Димко, Димитри, Којко негов син, Ѓорго негов син, Душко негов син, Томо Мрсе, Мане негов син, Радослав, Тодор син на Доброслав, Миле сиромав, Стане Манко, Цветко Стајко, Радослав, Којо сиромав* или 16 семејства, 2 неженети...

Маково (XV век) е првото мориовско село, после Преслапот (преминот) кој претставува влезна порта на јужно Мориово. Во 1568 Маково е сточарско село со 18 семејства. Маково - село во кое живееле семејството на Мако. Се споменува во ЦВ в. во прилепската каза. Уште на почетокот од османското владение селото станало турски чифлик.

Петалино (с. Петалин 1468 и во 1470) е мориовско село кое се споменува во турските пописни дефтери од 1467/68 г. со 17 хане (семејства), 1 неженет и 2 вдовци (околу 96 жители), во 1470 се споменуваат имињата: Димитри, Ѓорго, Ѓорго сиромах, Стајо, Мелко, Димо, Станин.(презиме на -ин), Стајо, Димо, Тодор, Димо,,Иван сиромах, Мане сиромах, Мелко Димитри, Димитри, Којко сиромах, Димитри, Драгослав, Пројо Драгослав, Којо Драгослав, Дујко Владко, Дујо Сиромах, вдовица Добра, Рајко сиромах,. додека во 1519 г. имало 33 хане, 6 неженети и 1 вдовец со 1608 приход и во 1544/45 г. (во Дефтер 232) има само 18 семејства, 2 неженети и 2 вдовци со приход годишен од 1.181 акчиња.

Полог (1468 г.) мориовско село, сместено на јужната падина на Селечка Планина, веднаш под врвовите. Се забележани првите жители во 1468 г.: Рале, Дапко, Влајо, Степан, Стојан (шура), Стајо (брат на Вене (Дино), Братле, Дане, Дапко, Богослав, Влајо и др. Селото е планинско, на надморска височина од 900 метри, со силни извори на бистра вода. (М. Соколовски (1966) „Личните имиња и називите на населени места во Костурска и Мориовска нахија во II половина на XV век", сп. *Македонски јазик, год. XVII, 1966*, Скопје, стр. 196-204).

Табеларен преглед бр.1 за бројната состојба на населението во Мориово по населби од 1961 до 2002 год.

Прилепски дел	1961	1981	1994	2002	2006	Забел.
1. Бешиште	1.171	238	87	22		
2. Вепрчани	367	62	19	10		
3. Витолиште	1.291	664	288	170		
4. Врпско	137	5	2	0	—	иселено
5. Гуѓаково	132	4	0	0	—	иселено
6. Дуње	772	333	145	77		
7. Живово	260	7	5	0	—	иселено

8. Кален	336	110	38	19		
9. Кокре	266	53	16	7		
10. Крушевица	637	284	116	87		
11. Манастир	232	19	13	4		
12. Пештани	210	63	28	20		
13. Полчиште	824	193	46	31		
14. Чаниште	694	348	86	47		
В к у п о 14 села	7.285	2.383	889	476		
Битолски дел	1961	1981	1994	2002	2006	
1. Славина	655	217	26	23		
2. Брник	215	30	8	2	—	иселено
3. Будимерци	521	188	42	30		
4. Гнилеш						

5.	1.019	688	112	89		
6. Груниште	225	26	3	3	—	иселено
7. Грумази		69				иселено
8. Зовик-1	388	-	55	31		
9. Зовик 2	иселено во 1925					
10. Ивени	316	41	7	5		
11. Маково	515	320	98	71		
12. Орле	226	87	26	16		
13. Петалино	110	8			—	иселено
14. Полог	117	42			—	иселено
15. Рапеш	578	151	74	46		
16. Сович	421	иселено во 1970				
В к у п о: 16 села	4.559	-	451	316		
Кавадаречки дел населби	1961	1981	1994	2002		
1. Галиште	418	160	42	20		
2. Клиново	418	110	38	—		иселено
3. Мајдан	39	-	~	~		иселено
4. Рожден	681	210	71	42		

5. Ржаново	20	-	-	-		иселено
Вкупно 5 села	1.576	480	151	62		

Вкупно цело Мариово 34 села во 1948-2002	13.490	4.740	1.494	854		

Во 2006 г. се регистрирани: прилепски: 14, битолски: 16 и кавадаре-чки: 5 села или вкупно: 36 села.

Податоците се земени од Државниот Завод за статистика, подрачно одделение Битола од пописите во назначените години. Општината Мариово (Прилепскиот и Битолскиот дел) со седиште во с. Манастир, во 1961 година имаше 13.490 жители, од кои: Македонци: 13.477, или .99,49 %; Срби 39, или .0,32 %; Турци 7 или .0,05 % други 13 или . 0,10. Според пописните турски дефтери во Мариово се споменуваат 67 селски населби. Голем број од нив во текот на петвековното ропство замреле. Исто така, и по Втората светска војна, после 80-те години замреле поголем број од населбите.